

Seminaria licencjackie:

1. na lingwistyce z wiodącym niemieckim:

Wykładowca: dr Gabriela Gorąca-Sawczyk

Tematyka: Nauczanie i uczenie się języka niemieckiego jako obcego

Opis

Podczas seminarium omówione zostaną zasady formalne i merytoryczne pisania prac licencjackich. Następnie zostaną przedstawione obszary z zakresu dydaktyki języka niemieckiego jako obcego, w ramach których studenci będą wybierać tematy swoich prac licencjackich. Możliwe obszary do zgłębienia obejmują m. in. wykorzystanie rozmaitych tekstów i mediów w nauczaniu i uczeniu się języka niemieckiego (np. teksty prasowe, literackie), nauczanie i uczenie się różnych sprawności i podsystemów językowych, rozwijanie różnych kompetencji u ucznia lub nauczyciela języka niemieckiego.

Cele

- zapoznanie się z formalnymi i merytorycznymi zasadami pisania prac licencjackich,
- zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z przeglądem i analizą literatury przedmiotu,
- poznanie różnych metod badań i sposobu ich przeprowadzania, analizy i prezentacji wyników,
- zapoznanie się z wymogami etycznymi związanymi z pisaniem pracy licencjackiej.

Warunki zaliczenia

Na zaliczenie semestru zimowego 2025/26 należy:

- określić obszar i temat pracy licencjackiej, przygotować konspekt pracy oraz spis zebranej literatury,
- złożyć pierwszy rozdział części teoretycznej,
- zgodnie z ustalonymi terminami zaprezentować postępy w pracy.

Na zaliczenie semestru letniego 2026 należy:

- złożyć całą pracę licencjacką,
- zgodnie z ustalonymi na zajęciach terminami zaprezentować postępy w pracy.

Student zobowiązuje się do **samodzielnego** napisania pracy licencjackiej.

Obecność na zajęciach: dopuszczalna **jedna** nieobecność bez usprawiedliwienia.

Literatura

Albert, R., Marx, N. (2017). Empirisches Arbeiten in Linguistik und Sprachlehrforschung. Narr Verlag.

Bausch, K.R., Krumm, H.-J., Burwitz-Melzer, E., Mehlhorn, G. (2016). Handbuch Fremdsprachenunterricht. Narr Francke Attempto Verlag.

Wykładowca: dr Nadja Zuzok

Tematyka: Glottodidaktik

Opis

In diesem Seminar sollen anhand von Diskussion von Fachtexten, Partner- und Gruppenarbeit und Impulsreferaten die Grundlagen zum Verfassen einer Bachelorarbeit auf dem Gebiet der Methodik und Didaktik des Fremdsprachenlernens im DaF-Unterricht vermittelt bzw. erarbeitet werden.

Hilfestellung erfahren Sie konkret bei:

- der Themenfindung,
- der Hypothesenbildung,
- dem Zeitplan,
- der Literatursuche,
- formellen (Zitieren etc.) und stilistischen Aspektender Abschlussarbeit,
- der Gliederung,
- dem logischen Aufbau und
- dem Forschungsdesign.

Während des Seminars wird fortlaufend unter der Betreuung der Seminarleiterin die Arbeit eigenständig geschrieben, präsentiert, diskutiert und korrigiert.

Cele

Die TeilnehmerInnen sollen am Ende der Veranstaltung informiert sein über die inhaltlichen, formellen und stilistischen Anforderungen einer Abschlussarbeit, Ende Juni 2026 soll die fertige Arbeit bereit zum Verteidigen sein.

Warunki zaliczenia

Anwesenheit, Mitarbeit, systematisches Schreiben während des Semesters, Impulsreferat, positiv abgeschlossene Abschlussarbeit, Kontakthalten mit der Seminarleiterin.

Literatura

(Die Seminarleiterin behält sich vor, die Liste während des Semesters zu verändern und/oder zu ergänzen)

Bausch, Karl-Richard/Christ, Herbert/Krumm, Hans-Jürgen (Hg.): Handbuch Fremdsprachenunterricht. Tübingen: A. Francke 2015

Eco, Umberto: Wie man eine wissenschaftliche Abschlussarbeit schreibt. Stuttgart: UtB 2020

Hetsch, Maximilian: Korrektes wissenschaftliches Arbeiten. Wrocław: Amazon Fulfillment 2022

Lenz, Paweł: Die Rolle der soziokulturellen Faktoren bei der Entwicklung der Motivation zum Deutschlernen. Poznań: Praca licencjacka UAM, 2025

Häussermann, Ulrich/Piepho, Hans-Eberhard: Aufgabenhandbuch Deutsch als Fremdsprache Abriss einer Aufgaben- und Übungstypologie. München: Iudicium 1996

Zuzok, Nadja: Interkulturelle Kommunikation im FSU Deutsch nach Englisch. Berlin: Peter Lang 2017

Wykładowca: dr Paweł Kubiak

Tematyka: Translatoryka / językoznawstwo

Opis

1. Krytyka tłumaczenia w parze językowej język niemiecki – język polski

Prace dyplomowe w tym nurcie stawiają sobie za cel krytykę tłumaczenia wyszukanych przez uczestników seminarium tekstów reprezentujących prozę fabularną, literaturę faktu, publicystykę bądź też literaturę (popularno)naukową. W centrum usiłowań badawczych znajdzie się wielopłaszczyznowa krytyka tłumaczenia bądź też krytyczny ogląd transferu jednego konkretnego aspektu/wymiaru tekstu wyjściowego.

2. Politolingwistyka

Rola języka w polityce często jest niedoceniana przez współczesną politologię, za to w obrębie językoznawstwa ukształtowała się w ostatnich dekadach dyscyplina, która za pomocą bardzo różnorodnego instrumentarium metodycznego kieruje swoją uwagę między innymi na różne gatunki tekstów wykorzystywanych w komunikacji politycznej, począwszy od sloganów wyborczych aż po kompleksowe programy polityczne, które mogą być osnową badania w ramach pracy dyplomowej.

3. Semantyka kulturowa

W ramach tego nurtu dociekań semantycznych podejmuje się badania nad jednostkami języka oznaczającymi koncepty o (silnym) nacechowaniu kulturowym. W ramach pracy dyplomowej za realistyczne przedsięwzięcie badawcze należy uznać zbadanie jednego konkretnego konceptu kulturowego.

4. Lingwistyczna krytyka językowa

Krytyka językowa dotyczy bardzo wielu sfer użycia języka i jest rodzajem działania komunikacyjnego podejmowanego przez praktycznie każdego użytkownika języka. Praca dyplomowa w tym zakresie pozwoli na oparcie przedmiotowej krytyki o fundament wypracowany przez współczesne językoznawstwo.

Cele

Celem seminarium jest napisanie pracy dyplomowej w oparciu o zasady pisania pracy naukowej, czyli m.in. spójną konceptualizację i operacjonalizację problemu badawczego i w korespondencji z przyjętymi na UAM kryteriami oceny pracy dyplomowej.

Warunki zaliczenia

- a) przygotowanie oraz prezentacja exposé wg podanych kryteriów (do połowy stycznia 2026 r.); dopiero pozytywne zaopiniowanie exposé oznacza akceptację tematu pracy zaproponowanego przez uczestnika seminarium;
- b) zadania domowe;
- c) napisanie pracy dyplomowej do połowy maja 2026 r.;
- d) aktywny udział w zajęciach.

Literatura

Kühn Peter (2006): Interkulturelle Semantik. Nordhausen: Bautz.

Niehr Thomas (2014): Einführung in die Politolinguistik. Gegenstände und Methoden. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Römer Christine (2022): Streit um Wörter. Sprachwandel zwischen Sprachbeschreibung und Sprachkritik. Tübingen: Narr Franck Attempto.

Snell-Hornby Mary et al. (red.) (2006): Handbuch Translation. Tübingen: Stauffenburg.

Wykładowca: dr Lucyna Krenz-Brzozowska

Tematyka: Aktualne problemy i wyzwania translatoryki w obliczu zmieniającego się świata

Opis

Seminarium obejmuje prace poświęcone szeroko pojętej tematyce związanej z tłumaczeniem pisemnym tekstów użytkowych i tłumaczeniem ustnym, czyli obejmujące obszary takie jak: tłumaczenie specjalistyczne, tłumaczenie wspomagane komputerowo, tłumaczenie maszynowe, zastosowanie narzędzi SI w tłumaczeniu pisemnym i ustnym, terminologia specjalistyczna, tłumaczenie intralingwalne i prosty język, tłumaczenie audiowizualne, jakość tłumaczenia ustnego i pisemnego, kompetencje tłumacza pisemnego i ustnego, tłumaczenie sądowe pisemne i ustne, tłumaczenie a vista, tłumaczenie liaison, tłumaczenie konsekutywne, notacja dla tłumaczy, tłumaczenie symultaniczne, tłumaczenie komunalne, tłumaczenie a vista, dydaktyka tłumaczenia ustnego (konsekutywnego i symultanicznego) i pisemnego, dydaktyka notacji, leksykografia w translatoryce

Seminarium nie obejmuje prac poświęconych tłumaczeniu literackiemu!

Cele napisanie pracy licencjackiej poświęconej refleksji naukowej dotyczącej wybranego problemu z powyższej listy, oprócz opanowania umiejętności pisania pracy dyplomowej kluczowe będzie przeprowadzenie poprawnego metodologicznego badania jakościowego lub ilościowego oraz przeprowadzenie dogłębnej analizy literatury przedmiotu w danym zakresie

Warunki zaliczenia

I semestr:

1. oddanie planu pracy i wstępu do pracy oraz spisu literatury **do 28.10.2025**
2. oddanie poprawionego planu pracy i wstępu oraz ewent. uzupełnionego spisu literatury **do 25.11.2025**
3. przygotowanie oraz prezentacja exposé dot. rozdziałów teoretycznych pracy do **16.12.2025**
4. oddanie wszystkich rozdziałów teoretycznych pracy do **20.01.2026**
5. opracowanie i prezentacja exposé dot. wskazanego pytania dyplomowego z katalogu pytań językoznawczych do **02.02.2026**

II semestr:

1. przygotowanie oraz prezentacja exposé dot. metodyki badania do **24.03.2026**
2. oddanie całej pracy do **28.04.2026**
3. przygotowanie oraz prezentacja exposé do wygłoszenia na obronie do **21.06.2026**
4. opracowanie i prezentacja exposé dot. wskazanego pytania dyplomowego z katalogu pytań translatorycznych do **21.06.2026**

Promotor sprawuje wyłącznie opiekę merytoryczną. Za korektę językową pracy odpowiadają samodzielnie studenci.

Poszczególne fragmenty pracy należy oddawać w formie wydrukowanej z interlinią 2 w wydruku jednostronnym.

Nie poprawiam wersji elektronicznych fragmentów pracy!!!

Literatura

Konkretne pozycje zostaną ustalone indywidualnie ze studentami w zależności od wybranego tematu pracy. Będą to pozycje czołowych autorów zajmujących się daną tematyką oraz pozycje aktualne.

2. na lingwistyce z wiodącym angielskim i ALIC-u:

Wykładowca: prof. Danuta Wiśniewska

Tematyka: Linguistic landscape and multilingualism

Opis

This seminar explores the dynamic relationship between language, space, and society through the lens of the linguistic landscape—the visible display of languages in public spaces. Focusing on multilingual contexts, the seminar examines how languages coexist, compete, and interact in urban and rural environments, reflecting broader social, political, and cultural processes. Students will engage with key concepts and theoretical frameworks in sociolinguistics, linguistic anthropology, and semiotics, while developing skills in empirical research, fieldwork, and critical analysis. Topics include language policy, identity construction, globalization, language hierarchies, and the commodification of language. Participants will be encouraged to conduct original research projects, analysing real-world linguistic landscapes—locally or globally—to investigate the role of language in shaping social space and multilingual realities. The seminar supports the development of diploma theses that contribute to the growing field of linguistic landscape studies

Wykładowca: dr Szymon Machowski

Tematyka: Anglicyzmy we współczesnym języku polskich reklam telewizyjnych i internetowych / Anglicisms in the contemporary language of Polish TV and Internet advertisements

Opis

Seminarium dotyczy badań nad współczesnymi zapożyczeniami z języka angielskiego do polskiego i stanowi rozwinięcie podstaw teje problematyki ponad obecną podstawę programową przedmiotu gramatyka kontrastywna angielsko-polska. Ponadto stanowi okazję do zaznajomienia Uczestników z ich funkcjonowaniem również we współczesnym materiale audiowizualnym o charakterze komercyjnym.

Cele

Prymarnym celem seminarium dyplomowego jest przygotowanie studentek i studentów do zredagowania pracy dyplomowej w języku angielskim poprzez zaznajomienie ich z podstawami metodologii badań w lingwistyce, w tym poprawnym cytowaniem i parafrazowaniem literatury przedmiotu, oraz nauczeniem ich formułowania założeń teoretycznych niezbędnych przeprowadzenia własnych badań empirycznych.

Warunki zaliczenia

- PIERWSZY SEMESTR
 1. obowiązkowe uczestnictwo w zajęciach
 2. terminowe wykonywanie zadań
 3. przedstawienie wstępnego, planu pracy dyplomowej wraz ze spisem literatury i pierwszym rozdziałem teoretycznym
- II. DRUGI SEMESTR
 1. obowiązkowe uczestnictwo w zajęciach
 2. terminowe wykonywanie zadań
 3. przedstawienie rozdziału empirycznego i całej kompletnej pracy wraz z załącznikami

Podstawowa literatura przedmiotu

Bańcerowski et al. 1982. Wstęp do językoznawstwa (Introduction to linguistics). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Uzupełniająca literatura przedmiotu

Wilim, E. Mańczak-Wohlfeld, E. 1997. A contrastive approach to problems with English. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Witalisz, A. 2016. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. Kraków: Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego.

Wykładowca: dr Augustyn Surdyk

Tematyka: Lingwistyka stosowana i ludologia

Opis

W ramach seminarium możliwe jest przygotowanie prac licencjackich z następujących zakresów:

- metodyka nauczania języka obcego (w tym zagadnienia autonomizacji procesu glottodydaktycznego),
- ludologia (ang. *ludology/games research/game studies*), gamifikacja/grywalizacja (ang. *gamification*) w edukacji, strategia ludyczna i techniki ludyczne (ang. *ludic strategy, ludic techniques*) w glottodydaktyce,
- realioznawstwo i kulturoznawstwo krajów angielskiego obszaru językowego,
- wybrane zagadnienia z zakresu językoznawstwa (kontrastywnego/komparatywnego polsko-angielskiego, gramatyki opisowej – fonetyki),
- wybrane zagadnienia z zakresu translatoryki (tłumaczenie ustne/pisemne, audiowizualne: ang.-pol./pol.-ang.).

Cele

Podstawowym, praktycznym celem seminarium jest zapoznanie z wymogami przygotowania prac licencjackich – m.in. planowaniem struktury pracy, konstruowaniem pytań badawczych i formułowaniem celu badania, zasadami cytowania, parafrazowania i przygotowania pracy od strony edycyjnej i językowej. Drugim celem seminarium jest rozszerzenie wiedzy z wybranych zakresów lingwistyki stosowanej i ludologii.

Warunki zaliczenia

Podczas seminarium studenci prezentują koncepcje swoich prac i wyniki przeprowadzonych badań w trakcie spotkań grupowych i indywidualnych.

Harmonogram prac:

- koniec listopada: sformułowanie tematu pracy celu badania i głównych pytań badawczych,
- koniec grudnia: przedstawienie planu struktury pracy oraz wstępnej bibliografii,
- koniec stycznia: pierwszy rozdział pracy,
- początek kwietnia: drugi rozdział pracy,
- połowa maja: trzeci rozdział pracy, kompletna bibliografia, wnioski końcowe, załączniki,
- czerwiec: dostarczenie kompletnej pracy i zarejestrowanie w BOS WN po akceptacji promotora.

Literatura

Aleksandrak M., Gajewska-Głodek I., Nowicka A., Surdyk A. (2002), *Współpraca dydaktyczna na poziomie zaawansowanym: cele, zasady i formy*, (w:) Wilczyńska, W. (red.), *Autonomizacja w dydaktyce języków obcych. Doskonalenie się w komunikacji ustnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, s. 85–107.

Komorowska, H., Krajka J., (2020). *The Culture of Language Education. Foreign Language Teaching in Diverse Instructional Contexts*, Berlin: Peter Lang.

Pfeiffer W. (2001), *Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki*. Poznań: Wagros.

Siek-Piskozub T. (2001), *Uczyć się bawiąc. Strategia ludyczna na lekcji języka obcego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Surdyk A., Urban A., 2016. "Mistranslations of Film Titles: Between Fidelity and Advertising", *Glottodidactica. An International Journal of Applied Linguistics* vol. XLIII/1 (2016), 153-170.

Surdyk, A., 2020. "Culture in translation: A comparative analysis of English originals and Polish dubbed versions of computer-animated film productions", W: Adamczak-Krzysztofowicz Sylwia, Szczepaniak-Kozak Anna, Rybszleger Paweł Piotr (red.), *Angewandte Linguistik–Neue Herausforderungen und Konzepte. Festschrift für Izabela Prokop zum 70. Geburtstag*. 399-416.

Wilczyńska W. (red.), (2002), *Autonomizacja w dydaktyce języków obcych. Doskonalenie się w komunikacji ustnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Wilczyńska W., Michońska-Stadnik A. (2010), *Metodologia badań w glottodydaktyce. Wprowadzenie*. Kraków: Avalon. Czasopismo „Homo Ludens”:

<https://www.ptbg.org.pl/homoludens/>

<https://pressto.amu.edu.pl/index.php/hl>

Wykładowca: prof. Agnieszka Nowicka

Tematyka: Analiza konwersacyjna / Conversation analysis

Opis

Problematyka seminarium dotyczy analizy interakcji w j. angielskim ze szczególnym uwzględnieniem interakcji medialnych. Omówiona zostanie metodologia analizy konwersacyjnej. Program seminarium obejmuje techniki zbierania, transkrybowania i interpretacji danych. Prace dyplomowe będą mieć charakter teoretyczno-badawczy koncentrujący się na samodzielnie zebranych i opracowanych danych.

Literatura

- Hutchby I. & R. Wooffitt 1998. Conversation Analysis. Oxford: Polity Press.
- Silverman D. 1998. Harvey Sacks. Social Science and Conversation Analysis. Cambridge: Polity Press.
- Sidnell J. I T. Stivers. 2013. The Handbook of Conversation Analysis. Malden, MA/Oxford/Chichester: Blacwell Publishing.
- Ten Have P. 1999. Doing Conversation Analysis. London: Sage Publications Ltd.

3. na lingwistyce komputerowej:

Wykładowca: dr hab. Ewa Jarmołowicz-Nowikow

Tematyka: Analiza wybranych problemów komunikacji niewerbalnej

Opis

Podczas mówienia towarzyszą nam różnorodne zachowania niewerbalne: gesty rąk, ruchy głowy czy ekspresja mimiczna. Badania pokazują, że nie są one przypadkowe – pełnią określone funkcje komunikacyjne.

Pomimo wielu analiz dotyczących komunikacji niewerbalnej, wciąż pojawia się wiele pytań. Dlaczego gestykulujemy nawet w sytuacjach, w których nasz rozmówca nas nie widzi – na przykład podczas rozmowy telefonicznej czy w interakcji osób niewidomych od urodzenia? Dlaczego unieruchomienie rąk prowadzi do zaburzeń płynności mowy? Jaką rolę odgrywają gesty w przyswajaniu języka przez dzieci? W jaki sposób na formę gestów wpływają styl wypowiedzi, kontekst komunikacyjny czy zakładany cel rozmowy?

Interesującym obszarem badań pozostaje również relacja między zachowaniami niewerbalnymi a wypowiedzią werbalną oraz wpływ kultury na formę i wykorzystanie gestów. Pytania te stanowią przykładowe problemy badawcze, które mogą być przedmiotem analiz w ramach proponowanego seminarium.

Cele

Celem seminarium jest podjęcie próby odpowiedzi na wybrane pytanie badawcze związane z funkcją lub formą zachowań niewerbalnych. Zadaniem studenta będzie:

- zebranie i opracowanie literatury dotyczącej badanego zagadnienia,
- wybór i przygotowanie materiału badawczego (np. nagrania własne, fragmenty programów telewizyjnych lub materiałów z internetu),
- zaprojektowanie i zastosowanie odpowiedniej metody badawczej,
- przeprowadzenie analizy materiału,
- przedstawienie tła teoretycznego, metody badawczej oraz wyników analizy.

Prace przygotowywane w ramach seminarium mają charakter empiryczny.

Warunki zaliczenia

- **I semestr** – ukończony pierwszy rozdział pracy (część teoretyczna).
- **II semestr** – ukończona cała praca licencjacka.

Literatura obowiązkowa

Kendon A., Gesture. Visible Action as Utterance, Cambridge University Press, 2005.

Literatura uzupełniająca

Jarmołowicz-Nowikow E., Intencjonalność komunikacyjna gestów wskazujących, Wydawnictwo Naukowe UAM, 2019.

McNeill D., Gesture & Thought, University of Chicago Press, 2005

Proseminaria w semestrze zimowym:

1. na lingwistyce z wiodącym angielskim i ALIC-u:

Wykładowca: prof. Anna Szczepaniak-Kozak

Tematyka: Przeprowadzanie badań w językoznawstwie stosowanym

Opis

Celem zajęć jest omówienie kluczowych zagadnień związanych z prowadzeniem badań w językoznawstwie stosowanym, ze szczególnym uwzględnieniem tematów takich jak wielojęzyczność w edukacji i rodzinie oraz polityka językowa.

Podczas zajęć studenci zapoznają się z różnicami między badaniami jakościowymi a ilościowymi, cechami wiarygodnego badania, zasadami formułowania pytań badawczych, dobierania próby badawczej oraz metodami zbierania i wstępnej analizy danych. Część zajęć zostanie również poświęcona strukturze raportu badawczego oraz zasadom pisania w stylu akademickim.

Zajęcia będą miały charakter warsztatowy i będą prowadzone w formule odwróconej klasy. Obejmą m.in. analizę raportów z badań przeprowadzonych przez innych naukowców oraz realizację mini-projektów badawczych, takich jak wywiady lub badania korpusowe.

Wykładowca: dr Paula Trzaskawka

Tematyka: Język i prawo

Opis

Podczas proseminarium przyjrzymy się szeroko pojętemu dyskursowi prawnemu i prawniczemu. Zostanie wprowadzony zakres badań dotyczący teorii tłumaczenia, wprowadzenie do języków specjalistycznych oraz zagadnienia związane z ekwiwalencją. Przyjrzymy się różnego rodzaju tekstom prawnym i prawniczym oraz przymierzmy się do ich tłumaczenia. Język prawa obejmuje język prawny (język ustawodawcy) oraz język prawniczy (język, w którym mówi się o prawie). Dyskurs prawny i prawniczy obejmuje zróżnicowane rodzaje tekstów, m.in. ustawy, dyrektywy, umowy, akty stanu cywilnego czy różnego rodzaju certyfikaty. Każdy z tych rodzajów tekstów ma specyficzną terminologię i składnię. Podczas proseminarium studenci będą czytali artykuły dotyczące dyskursu prawnego i prawniczego, a później na ich podstawie będą analizowane różne rodzaje tekstów prawnych i prawniczych pod względem terminologicznym jak i gramatycznym. Przyjrzymy się też stylowi naukowemu w zakresie teorii tłumaczenia oraz różnym sposobom analizy tekstów paralelnych i porównywalnych oraz kwestiom metodologicznym. Na koniec proseminarium studenci przetłumaczą dwa krótkie teksty z języka polskiego na angielski oraz z angielskiego na polski na ocenę.

Wymagania na zaliczenie

1. Obecność na zajęciach (dozwolone są w sumie 3 nieobecności, nie ma rozróżnienia na usprawiedliwione i nieusprawiedliwione).
2. Czytanie zadanych prac. Odrabianie prac domowych.
3. Krótkie tłumaczenie pisemne polsko-angielskie i angielsko-polskie na ostatnich zajęciach (na ocenę).

Literatura

Baker, Mona. 1992. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge.

Mattila, Heikki. 2006. Comparative Legal Linguistics. Ashgate.

Mellinkoff, David. 1963. The Language of the Law. Boston, Toronto: Little, Brown and Company.

Wykładowca: prof. Ewa Jarmołowicz-Nowikow

Tematyka: Analiza zachowań niewerbalnych

Opis

Gesty były dostrzegane już przez starożytnych. Początkowo interesowano się ich wymiarem praktycznym, w szczególności wpływem na skuteczność procesu przekonywania. Wraz z rozwojem technicznych możliwości rejestracji obrazu i dźwięku zaczęto wnikliwie analizować związki gestów z wypowiedzianymi słowami. Dzisiaj coraz częściej badacze dostrzegają multimodalny charakter wypowiedzi.

Cel zajęć

Podczas zajęć studenci dowiedzą, czym jest gest, jak można kategoryzować gesty, jaki jest związek gestów w wypowiedzianych słowami. Zastanowimy się, dlaczego ludzie realizują gesty rozmawiając przez telefon, a więc gdy nie widzą rozmówcy. Sprawdzimy, czy gesty są zróżnicowane kulturowo i czy można z gestów tworzyć słowniki. Część zajęć poświęcona zostanie na analizy materiału wideo i anotację zachowań niewerbalnych. Studenci będą mieli okazję analizować gestykulację, korzystając z materiałów zaczerpniętych z telewizji, internetu oraz własnych nagrań, co pozwoli na praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy i lepsze zrozumienie związków między gestami a komunikacją werbalną. Podczas zajęć będziemy korzystali z programu ELAN przeznaczonego do anotacji gestów.

Warunki zaliczenia

1. Praca podczas zajęć. Każdy student powinien przedstawić wyniki trzech mini projektów. Praca nad projektami oraz przedstawienie ich wyników będzie odbywać się podczas zajęć. Wytyczne dotyczące projektów zostaną przedstawione podczas zajęć.

2. Prezentacja kończąca zajęcia. Każdy student powinien przedstawić prezentację na ustalony z wykładowcą temat. Student przygotowuje prezentację samodzielnie, konsultując z wykładowcą kolejne etapy przygotowywania prezentacji. Prezentacja będzie przedstawiana podczas zajęć pod koniec semestru.

Literatura podstawowa

- Kendon A., *Gesture. Visible Action as Utterance*, Cambridge University Press, 2005.
- McNeill D., *Gesture & Thought*, University of Chicago Press, 2005

2. na lingwistyce komputerowej:

Wykładowca: prof. Ewa Jarmołowicz-Nowikow

Tematyka: Analiza zachowań niewerbalnych

Opis

Gesty były dostrzegane już przez starożytnych. Początkowo interesowano się ich wymiarem praktycznym, w szczególności wpływem na skuteczność procesu przekonywania. Wraz z rozwojem technicznych możliwości rejestracji obrazu i dźwięku zaczęto wnikliwie analizować związki gestów z wypowiedzianymi słowami. Dzisiaj coraz częściej badacze dostrzegają multimodalny charakter wypowiedzi.

Cel zajęć

Celem zajęć jest przygotowanie studentów do napisania pracy licencjackiej. Tematyka poruszana podczas zajęć będzie koncentrowała się na niewerbalnym aspekcie komunikacji. Studenci będą zdobywać nową wiedzę, ale jednocześnie będą zdobywali umiejętności niezbędne do napisania pracy. Będziemy uczyli się skutecznego szukania informacji, tworzenia bibliografii, odnośników do literatury.

Podczas zajęć studenci dowiedzą, czym jest gest, jak można kategoryzować gesty, jaki jest związek gestów w wypowiedzianymi słowami. Zastanowimy się, dlaczego ludzie realizują gesty rozmawiając przez telefon, a więc gdy nie widzą rozmówcy. Sprawdzimy, czy gesty są zróżnicowane kulturowo i czy można z gestów tworzyć słowniki. Część zajęć poświęcona zostanie na analizy materiału wideo i anotację zachowań niewerbalnych. Studenci będą mieli okazję analizować gestykulację, korzystając z materiałów zaczerpniętych z telewizji, internetu oraz własnych nagrań, co pozwoli na praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy i lepsze zrozumienie związków między gestami a komunikacją werbalną. Podczas zajęć będziemy korzystali z programu ELAN przeznaczonego do anotacji gestów.

Warunki zaliczenia

1. **Praca podczas zajęć.** Każdy student w ramach zajęć przygotowuje mini pracę licencjacką. Mini praca licencjacka to uzupełniony szablon pracy licencjackiej tylko wybranymi treściami, które związane są z wybranym przez studenta tematem. Dokładne wytyczne będą przedstawione studentom podczas zajęć.
2. **Prezentacja kończąca zajęcia.** Każdy student powinien przedstawić w formie prezentacji swoją mini pracę licencjacką.

Literatura podstawowa

- Kendon A., *Gesture. Visible Action as Utterance*, Cambridge University Press, 2005.
- McNeill D., *Gesture & Thought*, University of Chicago Press, 2005

Wykłady monograficzne w semestrze zimowym:

Wykładowca: prof. Marcin Michalski

Tematyka: Topografia językowa i kulturowa

Opis

Cele zajęć

- Pogłębienie wiedzy o różnorodności językowej i sposobach klasyfikowania języków (szczególnie klasyfikacji geograficznej i genetycznej)
- Pogłębienie wiedzy o związkach języka z kulturą
- Poszerzenie wiedzy na temat obszarów kulturowych w kontekście używanych na nich języków
- Pogłębienie wiedzy z zakresu problematyki języków w kontakcie
- Przekazanie wiedzy o językach i obszarach kulturowych w perspektywie historycznej
- Pogłębienie wiedzy o językach zagrożonych i wymierających

Warunki zaliczenia

- obecność na zajęciach,
- aktywny udział w dyskusjach w oparciu o przeczytane wcześniej teksty,
- zaliczenie zadań przeprowadzanych na zajęciach i realizowanych jako praca własna studenta
- zaliczenie pisemnego kolokwium semestralnego

Literatura

Brown, K. (red.). 2006. *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Amsterdam.

Comrie, B. (red.). 2009. *The World's Major Languages*. London-New York.

Comrie, B., Matthews, S., Polinsky, M. 1998. *Atlas języków. Pochodzenie i rozwój języków świata*. Tłum. P. Gąsiorowski. Poznań: Oficyna Wydawnicza Atena

Godlewski, G., Mencwel, A., Sulima, R. (red.) 2004. *Antropologia słowa: zagadnienia i wybór tekstów*. Warszawa.

Majewicz, A. 1989. *Języki świata i ich klasyfikowanie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Pereltsvaig, A. 2012. *Languages of the World: An Introduction*. Cambridge.

Polański K (red.). 1999. *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*. Warszawa: PWN.

Sapir, E., 1978. *Kultura, język, osobowość : wybrane eseje*, przeł. B. Stanosz, R. Zimand. Warszawa.

Whorf, B.L., 1982/2002. *Język, myśl i rzeczywistość*, przeł. T. Hołówka. Warszawa.

Żurawski, S. (red.). 2007. *Obyczaje, języki, ludy świata*. Warszawa.

Wykładowca: prof. Aleksandra Matulewska

Tematyka: Tłumaczenie w dobie sztucznej inteligencji – teoria i praktyka

Opis

Wykład monograficzny z elementami warsztatu poświęcony jest roli i znaczeniu sztucznej inteligencji we współczesnym przekładzie. Część teoretyczna obejmuje przegląd najnowszych rozwiązań technologicznych wspierających tłumaczy (systemy tłumaczenia maszynowego, narzędzia CAT, modele językowe), a także refleksję nad ich wpływem na jakość, etykę i rynek tłumaczeń. W części praktycznej uczestnicy będą mieli okazję pracować z wybranymi narzędziami AI, porównać wyniki tłumaczenia maszynowego z przekładem ludzkim oraz przećwiczyć techniki post-editingu. Wykład łączy perspektywę akademicką z praktycznym doświadczeniem, przygotowując do krytycznego i świadomego korzystania z nowych technologii w pracy tłumacza.

Kryteria zaliczenia przedmiotu

Aby zaliczyć przedmiot „*Tłumaczenie w dobie sztucznej inteligencji – teoria i praktyka*”, student jest zobowiązany do:

1. **Udziału w zajęciach** (obecność min. 70% i aktywne uczestnictwo w części wykładowej oraz warsztatowej).
2. **Przygotowania krótkiej prezentacji ustnej lub analizy przypadku** związanego z wykorzystaniem narzędzi AI w tłumaczeniu (np. porównanie tłumaczenia maszynowego i ludzkiego, ćwiczenia z post-editingu).
3. **Zaliczenia końcowego testu pisemnego**, obejmującego pytania otwarte i zamknięte, sprawdzającego wiedzę teoretyczną oraz umiejętność krytycznej oceny wyników tłumaczenia maszynowego.

Sposoby oceniania

- test pisemny (obowiązkowy),
- prezentacja ustna / dyskusja,
- aktywność na zajęciach.

Skala ocen (zgodnie z zasadami UAM)

- **bardzo dobry (5,0): 92–100%**
- **dobry plus (4,5): 85–91%**
- **dobry (4,0): 76–84%**
- **dostateczny plus (3,5): 68–75%**
- **dostateczny (3,0): 60–67%**
- **niedostateczny (2,0): 0–59%**

Student oceniany jest przede wszystkim na podstawie **testu końcowego**, ale uwzględnia się również realizację zadania praktycznego i aktywność w trakcie zajęć.

Fakultety - semestr zimowy:

1. lingwistyka z wiodącym niemieckim:

Wykładowca: prof. Sylwia Adamczak-Krysztowicz (dr Magdalena Jaszczyk-Grzyb w roli wspierającej organizację wymiany i pobytu)

Tematyka: Komunikacja międzykulturowa i uczenie się międzykulturowe w praktyce „Podróż studyjna studentek i studentów z Poznania i Nijmegen do Marburga”

Opis

Seminarium projektowe pt. „Komunikacja międzykulturowa i uczenie się międzykulturowe w praktyce” odbywa się w ramach finansowanego przez DAAD partnerstwa strategicznego instytutowego (niem. Germanistisches Institutspartnerschaft, GIP) pomiędzy Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM), Uniwersytetem Radboud w Nijmegen (RU) i Uniwersytetem Philippsa w Marburgu (UMR).

Działania podjęte w semestrze zimowym 2025/2026 obejmują poza dwoma spotkaniami organizacyjnymi grupy z Poznania (6.10.2025 i 3.11.2025, część dyżuru ILS) trzywspólne zajęcia studentów uniwersytetów partnerskich w trybie zdalnym (w piątki: 7.11.25, 21.11.25 oraz 5.12.25) w godzinach 9.45 do 11.15) połączone ze stacjonarnym tygodniem blokowym projektowym (od 24.11.25 do 30.11.25), podczas którego uczestniczący w nim studenci z Poznania mają wspólne zajęcia w języku niemieckim i pracują w formie projektowej ze swoimi koleżankami i kolegami z Marburga i Nijmegen w Marburgu. W tygodniu projektowym w Marburgu uczestnicy zostaną oficjalnie zwolnieni z innych zajęć w ILS w Poznaniu. Kurs, w którym weźmie udział ok. 25 studentek i studentów z trzech krajów i uniwersytetów partnerskich, koncentrował się będzie na początku na omówieniu teoretycznych podstaw różnych koncepcji refleksji pojęć kultury i podejść do nauczania treści krajo- i kulturoznawczych (niem. Landeskunde) w materiałach glottodydaktycznych do nauczania języka niemieckiego jako obcego. Wprowadzające, teoretyczne sesje online będą miały na celu stworzenie podstaw do wspólnego nabywania kompetencji międzykulturowych i projektowania własnych przykładów materiałów kulturowych w trakcie międzynarodowej pracy w ramach rzeczywistej podróży studyjnej z Poznania i Nijmegen do Marburga (Hesja).

W tygodniu projektowym 24.11.-30.11.2025 (sfinansowanym dla uczestniczących studentów ze środków DAAD), zaplanowanym w salach Uniwersytetu Philippsa w Marburgu (miasto położone w malowniczej dolinie z zamkiem na wzgórzu), studenci będą pracować w grupach międzynarodowych nad różnymi koncepcjami materiałów krajo- i kulturoznawczych, które na koniec tygodnia projektowego zostaną zaprezentowane i przedyskutowane w plenum.

Podczas sesji podsumowującej seminarium i podróż studyjną w dniu 5.12.25 (piątek, 9.45 do 11.15) ponownie w formacie online uczestnicy dokonają refleksji nad nabytymi doświadczeniami i udoskonalonymi własnymi kompetencjami.

SERDECZNIE ZAPRASZAM NA MIĘDZYNAROWE SEMINARIUM PROJEKTOWE W JĘZYKU NIEMIECKIM!

(ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA ZE WZGLĘDU NA ILOŚĆ PRYZNANYCH PRZEZ DAAD STYPENDIÓW)

Wykładowca: prof. Camilla Badstuebner-Kizik

Tematyka: Sprechende Dinge

Opis

Na podstawie pojawiającej się ostatnio w badaniach lingwistycznych koncepcji Material culture of Multilingualism (Aronin 2018 pp) podjęta zostanie próba uporządkowania niektórych ze złożonych relacji pomiędzy językiem / językami a światem materialnym. W centrum zainteresowania zajęć będą znaki, symbole i napisy na naklejkach lub opakowaniach, instrukcje obsługi oraz inne krótkie lub dłuższe teksty multimodalne w jednym lub w więcej językach, które znajdują się na przedmiotach codziennego użytku, na ubraniach, produktach żywnościowych, kosmetykach itp. lub są do nich dołączone.

Kurs rozpocznie się od wprowadzenia do podstawowych zagadnień terminologicznych i kluczowych pojęć, popartych krótkimi tekstami naukowymi do dyskusji oraz analizą konkretnych przypadków. Na tej podstawie uczestnicy zaplanują i przeprowadzą w małych grupach badania terenowe (np. w sklepach spożywczych, księgarniach, drogeriach, sklepach z odzieżą, w sklepach z elektroniką użytkową, w galeriach i centrach handlowych itp.). Celem tych badań wraz z wykonaniem zdjęć przedmiotów i ich analizą, będzie tworzenie małych korpusów badawczych, na podstawie których podjęta zostanie próba wyjaśnienia znaczenia i funkcji poszczególnych znaków, symbolów i języków użytych. Dodatkowym atutem będzie okazja do wymiany wyników z grupą studencką z Uniwersytetu w Monachium (LMU München / Institut für Deutsch als Fremdsprache), która pracuje równolegle nad podobnym tematem. Kurs zakończy się przedstawieniem wniosków oraz dyskusją nad wybranymi aspektami lingwistycznych wymiarów świata materialnego.

Poza wglądem w fascynującą dyskusję naukową w obrębie lingwistyki stosowanej, uczestnicy zdobędą praktyczne umiejętności, m.in. zdolność do interpretowania wybranych symbolów oraz tekstów znajdujących się na konkretnych obiektach otaczających ich na co dzień. Ponad to mają okazję, aby udoskonalili swoje kompetencje mówienia w języku niemieckim.

Zajęcia będą prowadzone w języku niemieckim.

Warunki zaliczenia

- Obecność na zajęciach
- Zapoznanie się z zaleconymi lekturami i aktywne uczestnictwo w dyskusjach
- Przeprowadzenie badań terenowych (w małych grupach)
- Prezentacja i omówienie wyników badań w trakcie zajęć

Literatura

Lista zalecanych tekstów zostanie podana na początku kursu.

Wykładowca: prof. Hanka Błaszowska

Tematyka: Podstawy tłumaczenia konferencyjnego [Einführung in das Konferenzdolmetschen]

Opis

Cele ogólne

Zapoznanie z podstawami tłumaczenia konferencyjnego jako wyspecjalizowanej formy komunikacji międzykulturowej oraz wprowadzenie w praktyczne aspekty pracy tłumacza konferencyjnego. Rozwijanie umiejętności językowych i kognitywnych niezbędnych do wykonywania tłumaczeń ustnych w środowisku wielojęzycznym.

Cele szczegółowe

Wiedza teoretyczna: Poznanie podstaw teoretycznych tłumaczenia ustnego i jego specyfiki w kontekście konferencyjnym. Zrozumienie różnic między tłumaczeniem symultanicznym a konsekutywnym. Znajomość etyki zawodowej i standardów pracy tłumacza konferencyjnego. Orientacja w rynku pracy tłumaczy konferencyjnych i wymaganiach zawodowych.

Umiejętności praktyczne: Opanowanie podstaw technik tłumaczenia symultanicznego. Rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania i podzielności uwagi. Doskonalenie płynności językowej i nabycie słownictwa specjalistycznego

Kompetencje kognitywne: Rozwijanie umiejętności szybkiego przetwarzania informacji. Wzmacnianie koncentracji i odporności na stres. Kształtowanie umiejętności analizy i syntezy wypowiedzi. Doskonalenie pamięci roboczej i długotrwałej

Warunki zaliczenia

- Regularne i aktywne uczestnictwo w zajęciach
- Systematyczne przygotowanie do zajęć w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu
- Ćwiczenia praktyczne: wykonanie tłumaczeń ustnych symultanicznych
- Ewaluacja tłumaczenia ustnego

Literatura

Chmiel, A., Janikowski, P. (red.) (2015): Dydaktyka tłumaczenia ustnego. Katowice: Stowarzyszenie Inicjatyw Wydawniczych przy współpracy UŚ i UAM.

Snell-Hornby, M., Hönl, H.G., Kußmaul, P., Schmitt, P.A. (red.) (2025): Handbuch Translation (najnowsze wydanie). Tübingen: Stauffenburg.

Tomaszkiewicz, T., Piotrowska, M., Dybiec-Gajer, J., Bogucki, Ł. (2019): Słownik polskiej terminologii przekładoznawczej. Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka.

Tryuk, M. (2007): Przekład ustny konferencyjny. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kautz, U. (2002): Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium.

2. lingwistyka z wiodącym angielskim + lingwistyka komputerowa + ALIC

Wykładowca: dr Lucyna Krenz-Brzozowska

Tematyka: Tłumaczenie konferencyjne (Conference Interpreting)

Opis

Cele

Celem zajęć jest nabycie umiejętności tłumaczenia symultanicznego tekstów o tematyce ogólnej i ewent. specjalistycznej zgodnie z zasadą praktykowaną w instytucjach unijnych – z języka obcego na język ojczysty. Materiały do zajęć będą dostępne na platformie Moodle lub udostępniane na zajęciach. Ponadto na zajęciach będzie także wykorzystywana platforma Teams.

Tematyka

- zapoznanie ze strategiami tłumaczenia symultanicznego
- ćwiczenia wstępne do tłumaczenia symultanicznego
- ćwiczenie tłumaczenia symultanicznego

Kryteria zaliczenia

- przygotowanie się i aktywny udział w zajęciach
- systematyczna realizacja ćwiczeń i zadań domowych zgodnie ze wskazówkami, w tym opracowanie wg wytycznych wskazanego przemówienia w j. angielskim
- przygotowanie, opracowanie wg wytycznych i zaprezentowanie krótkiego przemówienia w j. angielskim
- przetłumaczenie symultaniczne krótkiego przemówienia
- zapoznanie się ze wskazaną literaturą

Literatura

Gillies, Andrew (2004, nie 2001). Tłumaczenie ustne. Poradnik dla studentów./Conference Interpreting. A New Students' Companion. Kraków: Tertium.

Wykładowca: dr Joanna Woźniak

Tematyka: Frazeologia kontrastywna (niemiecko-polska)

Opis

Fakultet „Frazeologia kontrastywna” ma na celu pogłębienie wiedzy z zakresu niemieckiej frazeologii oraz rozwijanie umiejętności językowych poprzez praktyczne zastosowanie frazeologizmów w kontekście komunikacyjnym. Studenci zapoznają się z teorią frazeologii niemieckiej, poznają różne klasy związków frazeologicznych (m.in. idiomy, przysłowia, porównania, formy bliźniacze) oraz uczą się ich rozpoznawania i stosowania w tekstach.

Szczególny nacisk położony jest na rozwijanie kompetencji kontrastywnej analizy i tłumaczenia tekstów zawierających idiomy. Zajęcia mają charakter praktyczny – po krótkim wprowadzeniu teoretycznym uczestnicy wykonują ćwiczenia językowe, które pozwalają na opanowanie najczęściej używanych frazeologizmów oraz ich odpowiedników w języku polskim.

Po ukończeniu kursu jego uczestnicy powinni swobodnie posługiwać się co najmniej kilkoma niemieckimi frazeologizmami w mowie i piśmie, będą potrafili je rozpoznawać i interpretować, a także dostrzegać różnice kulturowe między językiem polskim a niemieckim.

Wykładowca: prof. Marcin Maciejewski

Tematyka: Komunikacja retoryczna (Rhetorical Communication)

Opis

Celem przedmiotu jest rozwój praktycznych umiejętności występowania przed grupą i zabierania w niej głosu. Uczestnicy poznają i ćwiczą istotne elementy, które pomogą im w opanowaniu tremy, zwiększeniu pewności siebie i skuteczności podczas wystąpień publicznych. Omawiane są techniczne i merytoryczne aspekty przygotowania wystąpień, które mają zwiększyć ich efektywności. Na bazie przedstawionych podstawowych wiadomości z zakresu komunikowania się, uczestnicy poznają ważne elementy kształtujące wizerunek mówcy. Celem jest też poznanie technik prezentacji i autoprezentacji, które wzbudzają zainteresowania słuchaczy i są przydatne w nawiązywaniu dobrego kontaktu z nimi. Zajęcia i ćwiczenia są prowadzone w języku polskim z elementami języka niemieckiego.

Brak wstępnych warunków uczestnictwa. Limit miejsc: 15.

Główne treści zajęć

podstawy komunikacji i retoryki, budowa, forma, metodyka wystąpień publicznych, pokonywanie tremy, autoprezentacja, technika mówienia, sytuacje trudne podczas wystąpień, argumentacja, praca z różnymi tekstami.

Wykładowca: Graham Crawford, BA

Tematyka: Film Anglojęzyczny

Opis

The course aims to introduce some of the basic concepts of film criticism, to raise awareness of some of the choices made by directors, and explore the ultimate influence of those choices on the spectator.

The course will begin with a brief overview of the development of film and explore the ways in which images create meaning. It will then move on to looking at the genre of movies known as film noir, as well as looking at sequence analysis as a critical tool. The final stage will be to look at the work of Alfred Hitchcock and further develop the ability to conduct a sequence analysis.

There will be some critical reading required to support in-class discussion and occasional home assignments. The course will end with a small practical project involving small groups making a short film sequence in the style of either film noir or Hitchcock.

Wykładowca: dr Gabriela Gorąca-Sawczyk

Tematyka: Rozwój osobisty i rola decyzji w kształtowaniu swojej przyszłości

Opis

Tematy omawiane podczas zajęć będą dotyczyły następujących obszarów:

- umiejętności retoryczne podczas wystąpień publicznych,
- zarządzanie zmianą,
- rola emocji i przekonań podczas komunikowania się,
- asertywność,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości.

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest:

- przygotowanie projektu: krótkiej wypowiedzi w stylu TED dotyczącej rozwoju, osobistego z zakresu omawianych obszarów (praca w parach),
- aktywny udział w ćwiczeniach oraz dyskusjach,
- przeczytanie lektur i zaliczenie testu.

Na ocenę z fakultetu składają się: wynik testu i ocena z projektu.

Dopuszczalne są 2 nieobecności bez usprawiedliwienia.

Lektury obowiązkowe

Jay, M. (2025). Decydująca dekada. Dlaczego czas między 20. a 30. rokiem życia jest tak ważny i jak najlepiej go wykorzystać(całość).

Johnson, S. (2000/2023). Kto zabrał mój ser? (całość).

Rosenberg, M. R. (2016). Porozumienie bez przemocy (Rozdziały 2, 3 ,4 ,5), str. 33-82.